

Az idézett gyakorlatban a szabályos 10-szög lefedésére kétféle rombuszból összesen 10 db-ot használtunk. Ezek belső szögeinek összege 3600° . E szögekkel kell lefednünk a 10-szög valamennyi szögét, amelyeknek összege $(10 - 2) \cdot 180^\circ = 1440^\circ$, a fennmaradó 2160° pedig a belső csomópontok szögterét tölti ki. Minden csomóban az oda befutó rombusz csúcsoknál levő szögek összege 360° , ugyanis lehetetlen, hogy egy beillesztett rombusz valamelyik csúcsa egy másik rombusz oldalára essék. Valóban, mivel egy a 10-szög C csúcsából kiinduló CB belső választóvonal mentén illeszkedő két rombusz C -ben csúccsal illeszkedik egymáshoz, azért az oldalak egyenlősége folytán B -ben is ez áll fenn. Így pedig folytatólag minden B belső csomópontonra érvényes az állításunk. Eszerint bármelyik lefedésben pontosan $2160^\circ : 360^\circ = 6$ belső csomópont keletkezik.

Legyen általában a szabályos n -szög lefedésére rendelkezésre álló rombuszaink száma r . Ezek belső szögeinek összege $r \cdot 360^\circ$; az n -szög szögeié $(n - 2) \cdot 180^\circ$, tehát a belső csomópontok céljára $(2r - n + 2) \cdot 180^\circ$ lefedő szögter marad fenn. Így a csomópontok száma

$$c = \frac{(2r - n + 2)180^\circ}{360^\circ} = r + 1 - \frac{n}{2},$$

és ez valóban csak a sokszög oldalainak számától és az adott rombuszok számától függ. (Ez nincs ellentmondásban a bizonyítandó állítással: „... csak a sokszög oldalszámától függ”, mert csak a „megfelelő”, vagyis az adott számú rombuszt pontosan felhasználó lefedésekről van szó.) Esetünkben $n = 12, 14, 16$ -hoz r értéke rendre 15, 21, ill. 28 volt, tehát rendre $c = 10, 15$, ill. 21. Ezek megegyeznek az 582. gyakorlat ábrájáról számlálással megállapítható eredményekkel.

Fenti eredményünkből a páratlan oldalszámú szabályos sokszög lefedésének lehetetlensége is kiolvasható. Bárhogyan választjuk ugyanis a rombuszokat, r minden esetre egész szám, viszont páratlan n esetén a kiszámított c érték nem egész.

Máté Eörs (Szeged, Radnóti M. Gimn. II. o. t.)

Megjegyzések. 1. Azt is látjuk, hogy a c oldalú szabályos $2k + 1$ -szög nemcsak az adott szögek valamelyikével bíró rombuszokkal, hanem semmiféle c oldalú rombuszokkal nem fedhető le hézagtalanul és egyrétűen.

Sonnevend György (Celldömölk, Berzsényi D. Gimn. II. o. t.)

2. A páratlan, $n = 2k + 1$ oldalú szabályos $2k + 1$ sokszög kívánt módon való lefedésének lehetetlen voltát abból is beláthatjuk, hogy az r számú lefedő rombusznak $4r$ oldala van; ezek közül az n -szög oldalaihoz illeszkedik n , a további $4r - n$ pedig a lefedés belső választóvonalai mentén páronként egymáshoz illeszkedik. Ez csak akkor lehetséges, ha $4r - n$ és vele n páros szám.

Sebestyén Zoltán (Celldömölk, Berzsényi D. Gimn. II. o. t.)

3. Többen azt is állították, hogy a szabályos $2k + 1$ -szög semmiféle négyszögekkel nem fedhető le. Ezt nem állíthatjuk, mert a lefedő négyszögek egyenlő oldalúságát felhasználtuk annak bizonyításában, hogy egy rombusz csúcsa nem eshet a lefedésnél egy másik rombusz oldalának a belsejébe.